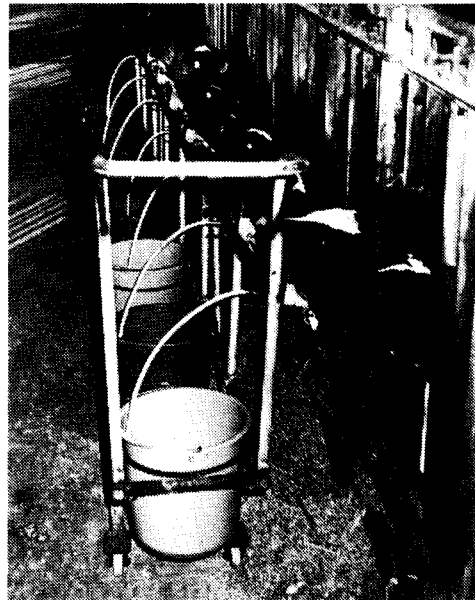

הגמעה בתחליף חלב חמוץ – הפעם מזוית ראייה אחרת

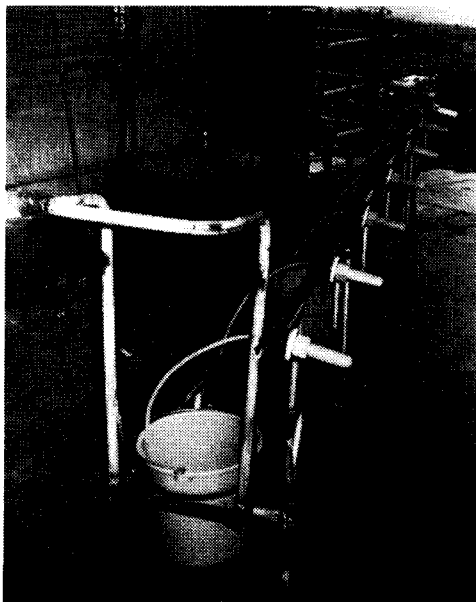
אשר בן-צבי, קב' הזורע

גר' חומר ביממה. $\frac{2}{3}$ מהכמות היומית ניתנו בבוקר ו- $\frac{1}{3}$ אחה"צ. גמלנו בכ-45 ימים עם כ-25 ק"ג תחליף חלב.

נהגנו לטפל במערכת לפי הדרוש, היינו: שטיפתה במים מדי אחה"צ דרך הפטמות בכדי לא להשאיר שאריות בקו. מדי שבוע נשטף הקו כולו והוכנסה בו תמיסת "סטירופוס" למשך הלילה. הפטמות פורקו לניקוי ולחיטוי. פירטתי כאן במתכוון, כי אם לוקחים בחשבון פעולות אלה – החסכון בזמן כביכול מצטמצם מאד. לכך מתווסף עוד הטיפול בסתימות – ב"צואר

עגלת ההגמעה בפטמות

בעת היניקה

לאור הפירסומים הרבים שהופיעו לאחרונה בספרות המקצועית והסברת המשווקים למיניהם, התקינו גם ביוניקה במשקנו מערכת הגמעה נייחת. כבמשקים אחרים סידרנו מערבול (לעירבול האבקה במים), כשממנו יוצא קו הזנה אופקי לאורך הקבוצות, 7 קבוצות ובכל אחת 7 ראשים. מקו זה ובניצב לו הורכבה צינורית חלב עם מגנון המחזיק את הפטמה. לרשות כל קבוצה ישנן שתי פטמות. קבענו לכל ראש מנה ממוצעת של $7\frac{1}{2}$ ליטר חלב משוחזר, כשבכל ליטר 80 גר' אבקת חלב חמוץ, בסך הכל 600

לעומתם החסרונות: בהגמעה חופשית (בלי הגבלה), כמויות החלב שנתנו נעו בגבולות רחבים מאד, ז.א. החזקים שותים הרבה מעבר ל-7½ ליטר (אולי כפליים) והחלשים מקופחים. כתוצאה מכך, הקבוצה לא אחידה וקשה לגמול אותם יחד. בכדי להבטיח גם ליותר חלשים מספיק חלב, מכניסים בהכנת החלב "גורם בטחון" ומכניסים יותר. מטרד מיוחד מהווה כמות השתן האדירה הנפרשת. בקבוצה של 40 יונקים שותים כ-300 ליטר מדי יום ומפרישים לפחות 200 ליטר שתן, ההווה אומר, 6 מ"מ"ע בחודש. בעקבות זאת דרושה כמות גדולה של חומרי רפד ויש להוציא זבל לעתים קרובות. שני הדברים גורמים עבודה והוצאה בכסף. יתר על כן, בהגמעה חופשית כמויות המזון היבש (מ"מ וחציר) הנאכלות קטנות ביותר, כמעט עד לגמילה ומוזה נובע "משבר הגמילה" אחר כך. כאמור, חיפשונו שיטת הגמעה השומרת על היתרונות שנזכרו קודם לכן.

הבקבוק" של המערכת, הוא המעבר מהצינור המוביל לצינוריות והמעברים ב"אל-חוזר". מעבירים אלה קוטרם 2-3 מ"מ בלבד. הפעלנו מערכת זו במשך 5 חודשים ואחרי קשיים התחלתיים ולימוד השיטה קיבלנו תוצאות סבירות לגבי מראה הגידול. אז למה בכל זאת עזבנו השיטה ועברנו לאחרת? במה היינו מרוצים ממנה ובמה לא שבענו נחת? **לזכותה של השיטה** ייאמר: נח להכין את החומר במי-ברז ועמידתו במשך היממה (או יותר) טובה, אבל העיקר הוא, שכנראה בגלל החמיצות (pH נמוך) כמעט ולא היו שלשולים בשבוע הראשון לחיי היונקים, דבר שלא הכרנו קודם. עצם היניקה בפטמות במקום שתיה מדליים היא איטית יותר ומלווה בהפרשת כמות יותר גדולה של דוק, שאף הוא מסייע לעיכול משופר. אלה, כאמור, היתרונות שהיינו מעוניינים לשמור עליהם.

"מרשם" ההגמעה בתחליף חלב-חמוץ

ימים	כמות, ליטר	ס"ה	תחליף, ליטר
1-3	קולוסטרום	3	(10)
4-21	בוקר 3, אחה"צ 2	18	90
22-35	בוקר 5	14	70
36-42	בוקר 3	7	20
	ס"ה	42	180*

* 180 ליטר × 120 גר' = 21,600 ק"ג אבקת תחליף חלב חמוץ.

כיום אנו מגמיעים בעגלת דליים, כשלכל ראש בקבוצה פטמה "משלו" (ראה תמונות). עברנו לריכוז חלב ב-50% יותר חומר לליטר (120 גר' במקום 80 גר') והקטנו על ידי כך את כמות הנוזלים בשליש. עד 21 יום אנו מגמיעים פעמיים ביום ומהיום ה-22 עד לגמילה פעם אחת בבוקר (ראה "מרשם ההגמעה"). כיום מובטחת לכל ראש כמות חלב מוקצבת המסתכמת עד לגמילה ב-22 ק"ג חומר, במקום 25 קודם לכן. ההשגחה על השגר קלה הרבה יותר, כי גם עובד פחות מקצועי מבחין בעוד מועד בעגלה שלא שתתה. צומצמה באופן מירבי הרטיבות בקבוצות וישנו חסכון בריפוד ובהוצאת זבל.

צריכת המזון היבש גדלה משמעותית – והרי זול יותר להאביס מ"מ וחציר במקום את אותם אבות מזון באמצעות אבקת חלב. מראה הקבוצות אחיד יותר ונפסקה "המלחמה על הפטמה". בנוסף, ירד בלאי המערכת. נכון, מבחינת העבודה מושקע יותר זמן מבהגמעה חופשית בצנרת. אבל, אם נקח בחשבון הטיפולים השונים הקשורים בתחזוקת המערכת, בחלקם מחיר לשעות העבודה המקובלות, כמעט ולא נשאר הבדל. ירד מהעובד המתח, למשל, האם עגלה הרובצת כבר שתתה או שטרם שתתה ואולי היא חולה. לסיכום, נראה לנו, שמצאנו עבורנו את שיטת העבודה המתאימה.

